

Lumimari

Lumimari on igati oma nime vääriline sügisel, kui lehed langevad. Valgete, kaua põõsal püsivate marjade järgi on see Põhja-Ameerikast pärit põõsas saanud nime paljudes Euroopa keeltes.

Muul aastaajal ei jää pilk lumimarjale kauaks pidama, põõsas on küll kena, kuid silmapaistmatu välimusega. Harilik lumimari (*Symphoricarpos albus*) kasvab keskeltläbi meetri kõrguseks, kuigi on olemas ka kõrgemakasvulisi sorte. Munajad või elliptilised lehed on pealt tagasihoidlikku rohelist tooni, alt natuke hallikamad.

Õite ilu saab imetleda ainult lähedalt – (valkjās)roosad kellukja krooniga õied on üsna pisikesed ega paista lehtede vahelt eriti silma. Nad puhkevad kesksuvel lehekaenaldes võrsete tipul, seal, kus on rohkem valgust. Õitsemine kestab tasahilju kuni sügiseni.

Oktoobris saavad valmis viljad, umbes sentimeetrise läbimõõduga marjad. Need on botaanilises mõttes luuviljad nagu ploomid või kirsid, ainult igas “marjas” on kaks luisseemet. Vilju peetakse natuke mürgiseks.

Euroopasse toodi lumimari umbes 200 aastat tagasi, üsna pea leidis ta

tee ka meie mõisaparkidesse. Paljudes vanades parkides kasvab teda metsistunud praegugi.

Lumimari on vähenõudlik ning pinnase suhtes leplik, ta saab hakkama ka puude varjus ja maja põhjapoolisel küljel. Põõsas talub hästi pügamist, siinseal aedades näemegi vanu lumimarjahekke. Muidugi ei õitse ega vilju püगतud hekk nii kenasti nagu vabalt kasvav korralikult harvendatud üksikpõõsas. Harvendamisel lõigake välja kõik 4–5 aasta vanused oksad.

Lumimarja on kerge paljundada, seeme idaneb üsna hästi. Nagu palju teisi kuslapuuliste sugukonna taimi, saab ka teda lihtsalt paljundada pistokste ja juuni lõpus tehtud haljaspistikutega. Peale selle annab lumimari palju juurevõsusid, viljakamal pinnasel kasvab omapäi jäetud lumimarjahekk paarikümne aastaga läbipääsmatuks tihnikuks.

Lumimarja perekonnas on umbes 15 liiki, nende omavahelised suhted pole aga päris selged. Arvatakse, et enamik meie lumimarjapõõsaid kuulub teisesse var. *laevigatus*, mida peetakse ka omaette liigiks *Symphoricarpos rivularis*. Teisendil on ilus suurte ja roosade viljadega sort “Taiga”.

Roosade või helepunaste viljadega on ka hübriidset päritolu Chenault’ lu-

REIN SANDER

Lumimari Kaunase botaanikaaias.

mimari (*S. x chenaultii*) ja selle sordid. Meil peetakse seda liiki veidi külmaõrnaks, teda kahjustab hiliskülm. Ka hollandi lumimari (*S. x doorenbosii*) on hübriid, selle sortidest on ilus lillakate marjadega ‘Amethyst’.

Lumimarjaliigid ristuvad omavahel üsna hõlpsasti, seepärast on sordipuhtaid taimi raske leida. Lätis Salaspilsi botaanikaia sügislaatadel on näha olnud päris mitut tooni marjadega lumimarjaistikuid, mille täpset päritolu ega nime ei tea ka müüjad ise. Aga ega see olegi eriti tähtis, peaasi et põõsas oleks hästi hooldatud ja oma nime vääriline.

REIN SANDER

Vana metsistunud lumimarjahekk Karinul.